

בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת נשא | 570

ב"ט באייר תשפ"ב

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקיימים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 33404985 ולסיום סולמית #

פרשת נשא תשפ"ב

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנץ"

לע"נ צדוק צאלח בן עובדיה ז"ל
לע"נ אברהם יצחק בן אליעזר מנחם ושרה ז"ל

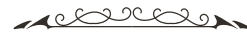
שישנם חולקים וסוברים שעדיף לעבור על איסור טלטול מוקצה כדי למנוע בל יראה ובל ימצא, בכל זאת נפסק במשנ"ב 'שב ואל תעשה עדיף'. ויש להעיר ממה שכתב החזו"א [סימן ל"ז ס"ק כ"ז]: שאם הניח תבשיל על גבי האש שלא הייתה גרופה וקטומה, שכידוע, יש להסיר את התבשיל מעל האש כמבואר במג"א [סימן רנ"ג סק"ב] ובמשנ"ב [סק"ה], שצריך להסירו אף על פי שהוא מוקצה. וצ"ע מאי שנא מחמץ בפסח שאומרים אנו שב ואל תעשה, ואין מטלטלים ואילו לגבי שהייה באינה גרופה וקטומה שכל איסורו מדברי סופרים מחייבים אנו אותו לטלטל מוקצה כדי למנוע איסור שהייה? ולדברי הגר"י מסלנט מיושב היטב דשאני שהייה שאיסורו מחמת שבת, ולכן מותר לעבור על מוקצה שאיסורו מחמת שבת כדי למנוע איסור של שבת, משא"כ לעבור על איסור של מוקצה בשבת בשביל שלא לעבור על איסור חמץ אסור, בזה אמרינן 'שב ואל תעשה'.

ומרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל תירץ את דברי השו"ע, שדברי השו"ע [בסימן תמ"ו] נאמרו, באדם שלא עבר שום חטא למפרע, שהרי בדק את החמץ כדין אלא שלא בדק טוב, ובזה אסור לו לטלטל מוקצה כדי לתקן מה שעיוות שהרי לא חטא למפרע. ומה שמשהה חמץ מכאן ולהבא הרי הוא אנוס בתקנת חכמים. משא"כ המשהה תבשיל על כירה שאינה גרופה וקטומה אדם זה עשה מעשה עבירה וחייב לעבור על איסור מוקצה כדי למנוע איסור שהייה נוסף בכל רגע שהקדירה שוהה על גבי האש, ואפילו כשהשהה בשוגג מכל מקום עבר על מעשה עבירה, וחייב לתקן מה שקלקל.

טענתה והכניסה מאכלי חלב למרק בשירי

מעשה שהיה באשה שטעתה בשבועות, מתוך כך שמבשלים מאכלי חלב ומאכלי בשר, הכניסה

טלטול מוקצה כדי לא לעבור על ביטול בשר בחלב

הגאון ר' ישראל מסלנט זצ"ל [בספר אבן ישראל עמוד פ"א] נסתפק, בשכח והניח קדירה שיש בה בשר בחלב בערב שבת, אם מותר לסלק את הקדירה קודם שיבא לידי בשר בחלב. ורצה לפשוט את הספק מהא דהתירו לו לרדות הפת קודם שיבא לידי איסור סקילה. ודחה בשני אופנים: א. יתכן שכל מה שהתירו חז"ל הוא לעבור על עובדין דחול, אבל לא התירו לטלטל מוקצה שהוא חמור יותר כדי למנוע איסור תורה. ב. יתכן שהתירו לו איסור שבת דרבנן בשביל שלא יעבור על איסור תורה של שבת עצמו, אבל לא התירו לו איסור דרבנן בשביל איסור בשר בחלב, וכעין זה כתוב במסכת מנחות [מ"ח]: דעמוד וחטא בשבת בשביל שתזכה בחול לא אמרינן, עכ"ד. א"כ לפי הצד הראשון של הגר"י מסלנט, יתכן שאף לשיטת ה'בית שלמה', אין לעבור על איסור מוקצה כדי שלא להיכשל באיסור של זורע.

ובעצם דברי הגר"י מסלנט, כתב ה'בנין שלמה' [הלכות סוכה סימן מ"ז]: שיש לדחות את הראיה ממסכת מנחות, דהא אדרבא, אמרינן דעמוד וחטא באיסור שבת כדי שתזכה באכילת קדשים אם הוא באותו היום, רק משום דהתם מגיע הזכות ליומא אחרא. ולענ"ד נראה לתרץ דאכילת קדשים של יום השבת נחשב צורך השבת משא"כ בסילוק קדירה עבור מניעת איסור ביטול בשר בחלב.

ולפי דברי הגר"י מסלנט תתיישב קושיה גדולה, דהנה בשו"ע [או"ח סימן תמ"ו ס"א] נאמר: "המוצא חמץ בביתו ביו"ט יכפה עליו הכלי עד הלילה, ואז יבערנו". וכתב המשנ"ב [סק"ו]: שמסתימת לשון השו"ע משמע דאפילו אם לא ביטל את החמץ ג"כ לא יטלטלנו לבערו ביו"ט בגלל איסור מוקצה, ואף

מפריע לאוכלים בגלל הרעש שהוא מקים, האם מותר להוציאו מהחדר?

תשובה:

נאמר במסכת ביצה [י"ד:]: "הבורר קטניות ביום טוב, בית הלל אומרים בורר כדרכו". הקשה רבינו עקיבא איגר במשניות, איך מותר לבורר פסולת מתוך האוכל, הרי הפסולת הוי מוקצה ואינו רשאי לטלטלו? והשיב שמכאן יש ראייה למה שכתבו התוס' במסכתין [ח'. ד"ה אמר רב יהודה]: דמותר לסלק אפר כירה המוקצה, בשביל לאפות פשטידא - דטלטול מוקצה (בשביל) לצורך אוכל נפש מותר ביום טוב, וה"ה בקטניות מותר לטלטל הפסולת שהיא מוקצה, בשביל אוכל נפש, עכ"ד. וכן נפסק להלכה ברמ"א [או"ח סימן תק"ט ס"ז] שמותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש ושמחת יום טוב, יעו"ש. ואם כן אולי אפשר גם להתיר להוציא את הטייפ המופעל בקולי קולות, כי הוא מטלטלו לצורך אוכל נפש, כשמפריע לו הקול והרעש הגדול. אך יש לחלק, דהתם יש לו הנאה חיובית מהאוכל נפש, שעל ידי טלטול המוקצה הוא משביח ומשפר את האוכל, משא"כ בענייננו שעל ידי טלטול המוקצה לא יהיה לו יותר אוכל, אלא יהיה לו יותר נוח לאכול, ומי יאמר שגם באופן כזה מותר לטלטל המוקצה לצורך אוכל נפש? והנה במרדכי במסכת ביצה [פרק יום טוב רמ"ז תרס"ח] כתב: שלרבי יהודה דמתיר מכשירי אוכל נפש, שרי לכחול את העין ביום טוב דנפשו עגומה עליו וקצץ באוכל, כדאמרינן האי מאן דאית ליה סעודתא לא ניכליה אלא ביממא, יעו"ש. הרי שצרכי אוכל נפש הוא גם באופן כזה שיש מפריעים צדדיים. ואמנם דברי המרדכי לא נפסקו להלכה, וכמבואר בדרכי משה [סימן תצ"ו סק"א], היינו משום שלא מצינו שחכמים התירו את כל השבותים במקום אוכל נפש, אבל טלטול מוקצה שמותר במקום אוכל נפש, לכאורה מותר גם בענייננו, שטלטול המוקצה הוא להסיר את

לבשר ולמרק בלינצ'עס העשויים מבצק וגבינה, בחשבה שהם קרעפלעך שגם הם עשויים מבצק אולם ממולאים עם בשר, וכאשר הכניסה את הבלניצס למרק ראתה שגבינה יוצאת למרק כמובן שכל המרק נהפך להיות מוקצה, ולכאורה לשיטת ר' ישראל מסלנט הנ"ל אסור לעבור על איסור מוקצה של הסרת הקדירה מהאש, כדי למנוע בישול בשר בחלב.¹

אולם, אם הסיר יוטרף לא יהיה לו סיר אחר, או אם האש שעל הגז תהיה חסרה לו ולא יהיה לו היכן לבשל, בכה"ג מותר להסיר את הסיר מהאש, שהרי ביו"ט מותר לעבור על איסור מוקצה לצורך אוכל נפש, כמבואר בשו"ע [או"ח סימן תק"ט]. וכן כתב הביאור הלכה [סימן תרל"ח ס"ב ד"ה וביו"ט ושבט] בשם הפרמ"ג, דנויי סוכה שאסורים לטלטל מדין הוקצה למצותו, אם נפלו על השולחן וא"א לאכול עליו, מותר לטלטלם לצורך אוכל נפש. כמו כן בענייננו, מותר לטלטל את הסיר עם הבשר והחלב לצורך פינוי האש.

וייתכן שגם בלי זה מותר לטלטל כדי להינצל מאיסור בישול ביו"ט שלא לצורך, שהרי אין כל צורך בבישול מאכלות אסורות, כמבואר במסכת פסחים [מ"ז:]: שבמבשל גיד הנשה ביו"ט חייב משום מבשל ביו"ט.

ילד קטן הפעיל טייפ ביום טוב האם מותר להוציא את הטייפ מהחדר אוכל?

תאולה:

ילד שהדליק טייפ יקר (שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס) ביום טוב בקולי קולות בחדר האוכל, והוא

1 וכמו ששמע מהמשנ"ב [תמ"ו סק"ו]: דהמוצא חמץ בביתו ביו"ט, יכפה עליו כלי ואפילו לא ביטלו, כי לא התירו איסור שבת של טלטול מוקצה, בשביל איסור חמץ בפסח. ולא דומה לאיסור רדיית הפת קודם שיבוא לידי איסור סקילה, כי שם מחללים שבת לצורך השבת, וכעין מה שכתוב במנחות [מח.], דעמוד וחטא בשבת בשביל חול, אסור.

נשאלה השאלה מי צריך לשלם, האם שני הבתים הסמוכים או אולי כל הסביבה שהנחש יכול להסתובב שם.

תשובה :

אמר הרב אלישיב זצ"ל, שכל אמא שמתוך פחד מהנחש משאירה את ילדיה בבית, גם בית זה צריך לשלם.

הרב מתיר להביא לוכד כזה גם בשבת, אבל אז, הלוכד לא יכול למכור את הנחש ולקבל כסף עליו, כי לכידת נחש, היא מלאכה שאינה צריכה לגופה, אבל אם ימכור וייקח כסף, עובר על מלאכת צידה.

אשה רוצה לקבל יו"ט לפני הזמן בתנאי שתוכל אח"כ לעשות מלאכות

שיאלה :

אשה רוצה להתפלל בכותל המערבי בליל שבת, אולם היא גרה רחוק מהכותל. האם יכולה להדליק נרות מוקדם בתנאי שתוכל אח"כ לנסוע לכותל ?

תשובה :

הרב אלישיב זצ"ל אמר: הקב"ה נמצא בכל מקום לאו דווקא בכותל המערבי, ולכן לא הסכים שתקבל שבת עם תנאי. נשאלת השאלה האם דין זה הוא גם ביו"ט ? בביאור הלכה [תקכ"ז ד"ה ספק חשיכה], הסתפק בזה, אולי דווקא בשבת, שמדליקין הכל בשעה אחת, אבל ביו"ט, אפשר דלא נהגו לקבל בזה, והווי כקבלת יחיד, וסיים, דלכתחילה יש להיזהר בזה.

א"כ כשהולכת לילד, מותר לה לעשות תנאי, כדי שתוכל להתפלל עבודה.

חידה - מתי אין לקיים את סגולת שיפכת היין במוצאי שבת?

שיאלה :

מבואר בגמרא בעירובין [ס"ה.], שכל בית שלא נשפך בו יין כמים, אין בו סימן ברכה. ועל פי זה

המונע החיצוני, אלא דכבר כתבו רבותינו דאין למדין שבותין וגזירות חכמים זה מזה, וצ"ע.

האם מותר להרוג נחש קטן ביו"ט

שיאלה :

קבוצה של אברכים משיבת סלבודקה ראו ביו"ט נחש קטן מאוד אבל ארסי. חלק סברו שאינו מזיק, ואחרים סברו שיכול להזיק. האם מותר להורגו ?

תשובה :

אמר הרב שיש כמה טעמים להתיר להורגו:

א. להרוג נחש ביו"ט אין בו איסור דאוריתא. הטעם הוא; שביו"ט הותרה נטילת נשמה, שהרי מותר לשחוט לצורך אוכל נפש, ומתוך שהותרה לצורך, הותרה גם שלא לצורך, ויעויין [ביצה י"ב]. כך נפסק בשו"ע [או"ח תקי"ח א']. בענייננו, אולי צריך להורגו, כי לא ידוע טיבעו.

ב. גם ההורג נחש גדול, אינו עובר על איסור תורה, דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, וכך מבואר במשנ"ב [שט"ז סקמ"ו]: "שרי משום צערא בעלמא, כדי שלא יוזק".

ג. גם לסוברים דמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב, מצוה להרוג נחש בא"י כמבואר במסכת שבת [קכ"א:]: "חמישה נהרגין בשבת, ואלו הן: זבוב שבארץ מצרים וצירעה שבנינוה ועקרב שבחדייב ונחש שבא"י וכלב שוטה בכל מקום".

אבל אין היתר לאלו שצדים אותם למכירה לבית ספר לרפואה.

לכידת נחש

שיאלה :

בויז'ניץ ירדה אשה מביתה וראתה נחש ארסי שנכנס בין ביתה לבית שכנה. היא קראה ללוכד נחשים מהעיריה, אבל הוא לא מצא אותו והלך. הזמינו לוכד נחשים מנתניה ומצא אותו, וקבל 1000 ₪ עבור עבודתו. הוא יכול להשתמש בנחש למכרו לבית ספר לרפואה, ולקבל עליו 2000 ₪.

בלימוד התורה, ובוודאי שרשאי לנהוג בסגולה להצלחה בתורה אף בימים טובים.

ומספרים על מרן הסטייפלר זצ"ל, שנשאל פעם: "הרי סנדקאות יש בה סגולה לעשירות, אם כן, רבינו, שרבים מכבדים אותו בסנדקאות - היכן העושר שלו?". מרן זצ"ל הצביע לעבר המדפים של ספרי ה'קהלות יעקב' שבחדרו ואמר: "וכי זה לא עשירות?!"

עוד מספרים על הגאון רבי הלל מקולומאי זצ"ל, שהיה נוהג בליל הסדר להניח את כל כתבי היד שלו על שולחן קטן, סמוך לשולחן שעליו היה עורך את הסדר, וכשנשאל מדוע נוהג הוא כך, השיב: "הרי כתוב בהלכה שבלייל הסדר יסדר שולחנו בכלים נאים כפי כוחו; אלו הם הכלים נאים' כפי כוחי..."

כעין זאת נאמר גם בנידוננו - מעשי ידיו של בן ישיבה, הוא לימוד התורה הקדושה, ובוודאי שסגולות להצלחה בה אינם זלזול בקדושת יום טוב. ובפרט בחג השבועות, שמבואר בספרים הקדושים, שביום זה נגזר על האדם, כמה חידושי תורה יחדש כל השנה!

כתב הרמ"א [או"ח סי' רצ"ו ס"א]: שנוהגים לשפוך מכוס היין של ההבדלה על הארץ, ועושים כן לסימן טוב בתחילת השבוע². (ויש הנוהגים למלאות את כוס ההבדלה על גדותיו, באופן שיישפך מעט מהיין על השולחן או לתוך הצלחת שתחת הכוס). שאלתנו היא, מתי אין לקיים את סגולת שפיכת היין במוצאי שבת (אף על פי שמדובר ביין שאינו קדוש בקדושת שביעית)?

תשובה:

אמר מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל [שש"כ פס"ב הערה כ"ו]: כשחל יום טוב במוצאי שבת, שאז מבדילין בקידוש (יקנה"ז), אין נוהגים לשפוך את היין לסימן טוב, שהרי יום טוב אסור בהרווחת שָׁכָר, ונחשב הדבר כביזיון לקדושת יום טוב.

אמנם, נראה שבן-תורה שתורתו אומנותו, רשאי לנהוג בסגולה זו גם ביום טוב, מאחר וה'סימן טוב' אצל שאר בני אדם, הוא הצלחה במעשי ידיהם, ואילו אצל תלמידי חכמים 'סימן ברכה' הוא

להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', ז' בסיון תשפ"ב, בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית לאחר השיעור (עקב שעון קיץ).

**יישר כוח גדול למערכת קול הלשון ולראשיה,
על העברת השיעור באיכות מופלאה.**

**ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון
במס' טל' 03-6171004**

2 וידועים דבריו הנפלאים של הט"ז (סק"א), שביאר ששפיכה זו הרי היא סימן טוב לכל השבוע, שאפילו אם יישפך (או יישבר) שום דבר על ידי אחד מבני הבית, לא יתנהג בעל הבית כדרך בני אדם שכועסים בשביל זה, אלא יחשיב את הדבר הנשפך כ'מים', ולא יתרגז, כי כל בית שיש בו רוגז הוא סימן לעניות ח"ו [סוטה ג:'], ושלווה ושמחה - סימן לברכה ושפע.